

Εκφραστικοί τρόποι:

■ Αλληγορία:

Η αλληγορία είναι ένας εκφραστικός τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας άλλα λέει και άλλα εννοεί. Πρόκειται συνεπώς για συνεχή παρομοίωση ή μεταφορά.

■ Διάλογος:

Ο Πλάτων αποφεύγοντας τη μονότονη αφήγηση της συνάντησης Σωκράτη και Γλαύκωνα, δίνει μια ζωντανή διήγηση στην οποία ο ένας από τους δύο πρωταγωνιστές της φιλοσοφικής μονομαχίας περιγράφει σε κάποιο φίλο του τι είπε στο Γλαύκωνα και στους άλλους συνομιλητές του την προηγούμενη μέρα στο σπίτι του Κέφαλου. Ως λογοτεχνικό έργο, η Πολιτεία, κερδίζει έτσι σε ζωντάνια και αμεσότητα, διότι η συζήτηση μεταξύ των δύο κύριων συνομιλητών διεξάγεται σε δεύτερο ενικό πρόσωπο «ιδέ», «απείκασον», «όρα».

■ Τεχνική των αντιθέσεων:

Ο Πλάτων συγκρίνοντας τον καθημερινό κόσμο με «υπόγειο καταφύγιο» και τους ανθρώπους με «δεσμώτες» αμφισβητεί τον τρόπο λειτουργίας της ανθρώπινης σκέψης. Οι άνθρωποι έχουν συνηθίσει να θεωρούν τα απτά αντικείμενα που τους περιβάλλουν ως πραγματικά, ενώ δεν είναι. Αυτά είναι απλώς «είδωλα», δηλαδή κακέκτυπα και λιγότερο πραγματικά ομοιώματα των αμετάβλητων και αιώνιων «ιδεών». Οι τελευταίες είναι οι μόνιμες για αυτούς πραγματικότητες, από τις οποίες κατασκευάζονται ατελή και φθαρτά αντίγραφα. Για παράδειγμα, κάθε καρέκλα στον οικείο για τους ανθρώπους κόσμο των αντικειμένων είναι απλώς απομίμηση ή «σκιά» της ιδεατής καρέκλας. Επειδή οι ατελείς αισθήσεις των ανθρώπων είναι από την παιδική τους ηλικία παγιδευμένες στον κόσμο των «ειδώλων», αυτοί δε γνωρίζουν τις «ιδέες». Είναι δέσμιοι των απομιμήσεων.

Ο φιλόσοφος με τη χρήση αντιθέσεων, όπως είναι «παιδείας-απαιδευσίας», «πρόσθεν-όπισθεν», «πόρρωθεν,επάνω-όπισθεν», «τους μεν φθεγγομένους-τους δε σιγώντας» περιγράφει με πληρότητα και αντικειμενικότητα τον εγκλωβισμό των αμαθών ανθρώπων στο ημίφως και την ακινησία γενικά παρουσιάζει την κατάσταση της πολιτικής κοινότητας στην οποία ζουν. Ακόμα, εγείρει το ενδιαφέρον και την προσοχή των αναγνωστών για όσα θα αναφέρουν στη συνέχεια του διαλόγου ο Σωκράτης και ο Γλαύκων.

■ Εικόνες:

Η περιγραφή του σπηλαίου δίνεται με πληθώρα οπτικο-ακουστικών και κινητικών εικόνων. Ειδικότερα: οπτικές εικόνες - η περιγραφή της σπηλιάς (καταγειω οικήσει σπηλαιώδει), οι ακινητοποιημένοι δεσμώτες (εν δεσμοις...αδυνάτους περιάγειν), η παρουσίαση της φωτιάς που καίει στο πίσω μέρος (φως δε...αυτων) και του τοίχου (μεταξυ δε... δεικνύασιν)/ κινητική εικόνα: η παρουσίαση των ανθρώπων οι οποίοι κινούνται στον δρόμο (ορα τοίνυν ...εφρασμένα)/ ακουστική εικόνα: οι ομιλίες των ανθρώπων που ακούγονται κατά το πέρασμά τους (οιον ... παραφερόντων).